

Modeltilladelse for forundersøgelser

Kontor/afdeling
Havvind

Dato
19. nov. 2024

Information til Bygherre

Dette dokument indeholder et udkast til tilladelse til forundersøgelser for de kommende danske havvindmølleparker. Dokumentet indeholder desuden vejledende oplysninger om bl.a. krav til indholdet af en ansøgning om forundersøgelsestilladelse, samt information omkring den efterfølgende proces frem mod ansøgning om etableringstilladelse.

Indhold

I.	Generelt om modeltilladelsen	2
II.	Vedr. konkret indhold af ansøgning om forundersøgelsestilladelse	2
III.	Forudsætninger for udstedelse af etableringstilladelse	3
[MODEL]TILLADELSE TIL FORUNDERSØGELSER FOR XX HAVVINDMØLLEPARK		5
1.	Energistyrelsens afgørelse om tilladelse til forundersøgelser	5
2.	Baggrund og retsgrundlag for afgørelsen	5
3.	Undersøgelsesernes omfang	6
4.	Vurdering af selve forundersøgelserne	6
5.	Begrundelse for afgørelsen	6
6.	Vilkår for forundersøgelsestilladelsen	7
	Generelt	7
	Miljøvilkår for udførelse af forundersøgelserne	8
	Krav og procedure frem mod ansøgning om etableringstilladelsen	8
7.	Øvrige tilladelser, varsling og kontakt med andre myndigheder	10
	Forud for undersøgelse	10
	Under udførelsen af undersøgelse	11
	Efterfølgende indrapportering af forundersøgelsesdata	13
	Før ansøgning om etableringstilladelse	13
8.	Tilsyn og overholdelse af tilladelsens vilkår	15
9.	Overdragelse af forundersøgelsestilladelsen	16
10.	Offentliggørelse og klageadgang	16

Energistyrelsen

Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V

T: +45 3392 6700
E: ens@ens.dk

www.ens.dk

I. Generelt om modeltilladelsen

Energistyrelsen har udarbejdet dokumentet for at øge gennemsigtigheden og optimere de administrative processer, således at Bygherre kort efter indgåelse af koncessionsaftalen kan fremsende de nødvendige oplysninger i en ansøgning om forundersøgelser.

Der gøres opmærksom på, at modeltilladelsen er et udkast til forundersøgelsestilladelsen, og at Energistyrelsen således til enhver tid kan justere eller tilføje vilkår heri, som vil kunne gælde for en endelige tilladelse. Såfremt der skal foretages støjende forundersøgelser, må der i en endelig tilladelse i øvrigt forventes særlige vilkår ift. håndtering af undervandsstøj.

Energistyrelsen tager forbehold for, at der kan være regler og krav mv. i henhold til anden lovgivning, som Bygherre er forpligtet til at overholde, men som ikke fremgår af nærværende modeltilladelse. Det bemærkes i den sammenhæng, at der til alle tider kan forekomme ændringer i de gældende regler, og/eller at krav fra myndigheder kan ændre sig. Bygherre skal være opmærksom på, at det er Bygherres eget ansvar at sikre overholdelse af den til enhver tid gældende lovgivning og retningslinjer fra myndigheder.

Det er Bygherres eget ansvar at holde sig opdateret på gældende ret og sikre, at der indhentes nødvendige tilladelser, godkendelser mv., hos øvrige relevante myndigheder. Omkostninger, som følger af overholdelsen af vilkår i forundersøgelsestilladelsen eller lovgivning i øvrigt, er Energistyrelsen uvedkommende. Derudover gælder, som følge af VE-lovens §58 og Bekendtgørelse nr. 773 af 1. juli 2024 om gebyrer for behandling af sager om vedvarende energianlæg, at Energistyrelsen opkræver gebyr for de omkostninger, som er forbundet med Energistyrelsens myndighedsbehandling og tilsyn, som er omfattet af §58 i lov om fremme af vedvarende energi.

II. Vedr. konkret indhold af ansøgning om forundersøgelsestilladelse

En ansøgning om forundersøgelser skal bl.a. indeholde:

- En beskrivelse af den planlagte undersøgelseskampagne (survey-plan) for de geofysiske og geotekniske undersøgelser, der skal gennemføres som en del af forundersøgelserne, herunder det geografiske område, som ønskes undersøgt, kampagnens forventede længde og igangsættelsestidspunkt, antal skibe og eventuelt overlap i skibsaktiviteter, samt beskrivelse af de konkrete undersøgelser og metoder/udstyr, som vil blive anvendt.*

I den forbindelse skal detaljer om de støjende forundersøgelser indtastet i DSAT (Danish Survey Application Tool), der vil kunne tilgås på Energistyrelsen hjemmeside primo 2026 ([Link](#)) og udkommet heraf vedlægges ansøgningsmaterialet. Dette vil danne grundlag for de projekt-specifikke vilkår, som vil blive stillet i forundersøgelsestilladelsen.

- *En begrundelse for brug af støjende apparatur i det ansøgte område (forundersøgelsesområdet) set i relation til at opnå de ønskede resultater. Herunder bør det fremgå, hvorvidt de ønskede resultater kan opnås ved en anden og evt. mindre støjende type af udstyr.*
- *Information om projektets mulige påvirkning af international naturbeskyttelse, som Natura 2000-områder samt dyrearter optaget på bilag IV, litra a, i Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (habitatdirektivet). Det skal herunder dokumenteres, at forundersøgelserne ikke vil kunne medføre væsentlig negativ påvirkning af Natura 2000-områder, eller skabe risiko for skade på udpegede naturtyper, eller arter i Natura 2000-områder. Det skal også sandsynliggøres, at forundersøgelserne ikke vil kunne influere på muligheden for opretholdelse af eller opnåelse af gunstig bevaringsstatus for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder, herunder sikring af områdernes integritet. Der skal foretages vurderinger af vandområderne jf. lov om vandplanlægning. Ansøgningen skal således vurdere de mulige påvirkninger på den kemiske og økologiske tilstand for de vandområder, der arbejdes i, eller som kan blive påvirket af arbejdet. Der skal også foretages vurderinger jf. Danmarks Havstrategi og dens 11 deskriptorer, samt relevante indsatser.*
- *En redegørelse for, at forundersøgelserne ikke vil påvirke de nationale NOVANA- og Havstrategiovervågninger. Overblik over placering af overvågningsstationer kan fremskaffes hos Miljøstyrelsen.*
- *Såfremt de af Energinet forundersøgte kabelkorridorer ikke ønskes anvendt, skal dette fremgå af ansøgningen, såvel som afgrænsningen af alternative kabelkorridorer, der ønskes forundersøgt*

Energistyrelsen kan til enhver tid bede om eftersendelse af yderligere nødvendige oplysninger samt justeringer af de konkrete ansøgninger.

Såfremt der på et senere tidspunkt opstår behov for yderligere forundersøgelser, herunder f.eks. geofysik og seismik, der ikke er indeholdt i den første ansøgning, kan der ansøges om en supplerende forundersøgelsestilladelse.

Der gøres endeligt opmærksom på, at såfremt Bygherre får udstedt en forundersøgelsestilladelse før der sker eventuel arealtilpasning i henhold til koncessionsaftalens bestemmelser om overplanting, kan der være behov for tilpasning af det af forundersøgelsestilladelsen omfattede område, således at dette stemmer overens med koncessionsområdet.

III. Forudsætninger for udstedelse af etableringstilladelse

Havvindmølleparker er omfattet af miljøvurderingslovens bilag 2, hvor der før meddelelse af etableringstilladelse skal ske en screening for at fastslå, om projektet også kræver udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport, inden endelig tilladelse kan meddeles. På trods af projektypens oplistning på bilag 2 er det Energistyrelsen vurdering, at større havvindmølleparker altid må forventes at kunne medføre væsentlige miljøpåvirkninger. Bygherre opfordres derfor, så tidligt som muligt i processen efter indgåelse af koncessionsaftalen, til at tilkendegive, at man ønsker at udnytte muligheden i miljøvurderingslovens § 19, stk. 4 og gå direkte til en miljøvurdering. Energistyrelsen vurderer, at dette vil forkorte den samlede proces med adskillige uger, idet der ikke vil skulle ske sagsbehandling af screeningsansøgningen, foretages myndighedshøringer mv.

Opstart af miljøvurderingsprocessen sker efter meddelelse af nærværende tilladelse, hvorefter der skal igangsættes en 1. offentlighedsfase og foretages afgrænsning af miljøkonsekvensrapporten. For vejledning om miljøvurdering af konkret projekter se følgende [link](#).

VEDR. OVERVÅGNINGSPROGRAMMET nævnt i vilkår 6.12 har Energistyrelsen udarbejdet drejebøger og baggrundsnotater for miljøeffektovervågningen, som kan findes på Energistirelsens hjemmeside [her](#). Drejebøgerne indeholder, udover krav/anbefalinger til metoder for overvågningen, også krav/anbefalinger til baselinestudier for en række miljøparametre. En del af disse baselinestudier er ikke dækket af de af Energinet indsamlede forundersøgelser, hvorfor der, som en del af Bygherres egne forundersøgelser i medfør af forundersøgelsestilladelsen, skal indsamles baselinemiljødata.

Omfanget af undersøgelserne skal fastsættes i samarbejde med Energistyrelsen på baggrund af et oplæg fra Bygherre. Følgende overvågningsparametre forventes medtaget i miljøeffektovervågningsprogrammet:

- Hydrografi og sediment
- Vandkvalitet
- Marint affald
- Undervandsstøj
- Ikke-hjemmehørende arter
- Havpattedyr
- Fisk
- Flagermus
- Fugle
- Bundflora og fauna

Der tages forbehold for, at varighed for monitorering af hvert miljøemne kan variere. Energistyrelsen henviser til, at miljøeffektovervågningsprogrammet så vidt muligt skal følge de krav/anbefalinger, der er angivet i drejebøgerne. Miljøovervågningsprogrammets varighed skal som udgangspunkt følge drejebøgernes forskrifter for prøvetagning og rapportering, og kan for nogle af emnerne også være relevante at overvåge under og efter dekommissionering.

Til [ANSØGER]

Kontor/afdeling
Havvind

Dato
DD-MM-YYYY

[MODEL]TILLADELSE TIL FORUNDERSØGELSER FOR XX HAVVINDMØLLEPARK

1. Energistyrelsens afgørelse om tilladelse til forundersøgelser

Energistyrelsen meddeler hermed [FULDE JURIDISKE SELSKABSNAVN] tilladelse til at gennemføre forundersøgelser for havvindmølleparken [XX] senest DD.MM.YY

Det bemærkes, at forundersøgelsestilladelsen ikke i sig selv giver ret til at opføre en havvindmøllepark, i det dette forudsætter en etableringstilladelse til projektet. Nærværende forundersøgelsestilladelse har til formål at give mulighed for at indsamle data og gennemføre analyser, som supplement til de af Energinet allerede gennemførte forundersøgelser, til at konkretisere projektet, samt til brug for en vurdering af havvindmølleparkens forventede påvirkning af miljø, natur, flytrafik, radardækning, arkæologi mv. Forundersøgelserne skal således bl.a. tilvejebringe information til brug for en senere miljøkonsekvensrapport, som bl.a. vil ligge til grund for en potentiel etableringstilladelse.

2. Baggrund og retsgrundlag for afgørelsen

Afgørelsen er truffet efter Bygherres indgåelse af koncessionsaftale med Energistyrelsen om at etablere [XX] Havvindmøllepark og på baggrund af Bygherres efterfølgende ansøgning af [DATO] om igangsættelse af forundersøgelserne til projektet. I den forbindelse har Bygherre i henhold til miljøvurderingslovens § 19, stk. 4¹ tilkendegivet, at projektet skal undergå en miljøkonsekvensvurdering

Tilladelsen meddeles i henhold til VE-lovens² § 22 og § 23, stk. 1 såvel som oplysningerne om rammerne for projektet, og de ønskede forundersøgelser indsendt af Bygherre til Energistyrelsen.

Energistyrelsen har vurderet, at Bygherre både har den fornødne tekniske kapacitet til at gennemføre forundersøgelserne.

[KONKRET BEGRUNDELSE INDSÆTTES].

¹ Lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2024 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) med senere ændringer

² Lov om fremme af vedvarende energi, jf. lovbekendtgørelse nr. 1031 af 6. september 2024 med senere ændringer.

3. Undersøgelsesernes omfang

Bygherre har ansøgt om følgende:

[BESKRIVELSE AF DE ANSØGTE FORUNDERSØGELSER INDSÆTTES].

Undersøgelsesområdet er afgrænset af de koordinater, som fremgår af bilag 1

4. Vurdering af selve forundersøgelserne

De ansøgte forundersøgelser er omfattet af § 1, stk. 2, nr. 1 i bekendtgørelse nr. 812/2024, og det skal således sikres, at forundersøgelserne hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. Det skal tillige vurderes, hvorvidt bilag IV-arter så som eks. marsvin, sæler og flagermus beskyttes mod alle former for forsætlig indfangning, forstyrrelse af arterne eller drab af enheder af disse arter. Beskyttelsen gør sig i særdeleshed gældende i de perioder, hvor dyrene yngler, udviser yngelpleje, overvintrer. Ligeledes må der ikke ske beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder. Derudover skal potentiel påvirkning på mål og indsatser i medfør af Vandrammedirektivets og Havstrategiens mål vurderes.

[KONKRET VURDERING AF UNERSØGELSERNE INDSÆTTES]

5. Begrundelse for afgørelsen

I begrundelsen for afgørelsen lægges vægt på, at forundersøgelserne ikke medfører uacceptable påvirkninger.

[KONKRET BEGRUNDELSE FOR AFGØRELSEN INDSÆTTES]

[Herunder begrundelse for, at undersøgelserne vurderes at være i overensstemmelse med natura 2000-beskyttelsen, artsbeskyttelsen, mål og indsatser i medfør af vandplanlægning og havstrategi samt evt. øvrige relevante lovkrav og interesser].

6. Vilkår for forundersøgelsestilladelsen

I denne tilladelse er der ikke taget stilling til udformning af havmølleparken ift. f.eks. antal møller, møllernes størrelse, fundamenter og placering. Det forudsættes derfor, at bygherre fastlægger dette som en del af forundersøgelserne. En projektbeskrivelse skal indgå som en del af miljøkonsekvensrapporten, der udgør grundlaget for etableringstilladelsen.

Der henvises i følgende til love og regler udstedt i medfør af visse love, som ressortmæssigt hører under andre myndigheder end Klima-, Energi-, og Forsyningsministeriet. Energistyrelsen tager forbehold for, at ikke alle relevante regler mv., som Bygherre er forpligtet til at følge, er nævnt i denne tilladelse. Det bemærkes i den sammenhæng, at der til alle tider kan forekomme ændringer i de gældende regler, og at den til enhver tid gældende lovgivning skal følges. Omkostninger, som måtte følge af vilkår, der bliver stillet på baggrund af gældende lovgivning, er Energistyrelsen uvedkommende.

Generelt

6.1 Tilladelsen til at foretage de ansøgte forundersøgelser gælder, indtil anlægsarbejdet påbegyndes.

6.2 Bygherre har ret til at gennemføre forundersøgelser inden for det nedenstående angivne område med de i bilag 1 (nedenfor) oplyste koordinater.

[FIGUR OVER FORUNDERSØGELSESMÅLEOMRÅDE FOR HAVVINDMØLLEPARKEN
INDSÆTTES].

6.3 Bygherre afholder alle omkostninger i forbindelse med forundersøgelserne.

6.4 Bygherre skal selv indhente eventuelle tilladelser i henhold til anden lovgivning, såfremt dette er nødvendigt.

6.5 Bygherre skal udføre forundersøgelserne på en forsvarlig måde, og således at øvrige aktiviteter, der udøves af rettighedshavere i henhold til undergrundsloven, fiskeriaktiviteter, sejlads (herunder fritidssejlads) og anden næringsvirksomhed i området, ikke urimeligt vanskeliggøres.

6.6 I takt med at forundersøgelserne udføres, og de pågældende resultater og data foreligger, skal disse, efter anmodning, indsendes vederlagsfrit til Energistyrelsen. Energistyrelsen forbeholder sig i retten til at offentliggøre rådata, som er indsamlet ved forundersøgelserne.

- 6.7 Bygherre er forpligtet til at opbevare data tilvejebragt og indsamlet i forbindelse med forundersøgelserne i projektets levetid og skal ved forespørgsel fremsende data til Energistyrelsen eller indrapportere data til relevante databaser eller lign., f.eks. hos GEUS eller Danmarks Miljøportal, i det ønskede format, som Energistyrelsen måtte kræve. Det er pålagt Bygherre at bekoste mulige omkostninger forbundet hermed. Såfremt indrapportering af disse data medfører, at data gøres offentligt tilgængelige, sker dette efter nærmere aftale mellem Bygherre og Energistyrelsen med henblik på at tage hensyn til eventuelle forretningsfølsomme oplysninger eller lign.`
- 6.8 Såfremt det af tilladelsen omfattede område (eller arealer inden for dette) ikke omfattes af - eller unddrages - dansk højhedsret i medfør af folkeretlige regler (herunder ved mellemfolkelig overenskomst), skal Bygherre respektere enhver heraf følgende indskrænkning af området, uden at der i den anledning kan rejses krav mod Energistyrelsen eller den danske stat i øvrigt.
- 6.9 Tilladelsen medfører ikke indskrænkninger i statens højhedsret over søterritoriet eller statens eneret over den eksklusive økonomiske zone. Tilladelsen er således ikke til hinder for, at der inden for det af tilladelsen omfattede område kan tillades andre end Bygherre at gennemføre andre former for aktiviteter, end det i nærværende tilladelse omfattede. Energistyrelsen vil i den forbindelse påse, at sådanne eventuelle aktiviteter ikke er til væsentlig gene for aktiviteter omfattet af nærværende tilladelse.

Miljøvilkår for udførelse af forundersøgelserne

- 6.10 [HER INDSÆTTES VILKÅR IFT. UNDERVANDSSTØJ, SÅFREMT DER SKAL LAVES STØJENDE FORUNDERSØGELSER]
[E.g. Soft-start procedure]

Krav og procedure frem mod ansøgning om etableringstilladelsen

- 6.11 Bygherre skal udarbejde en miljøkonsekvensrapport for projektet, før der kan træffes afgørelse om etableringstilladelse efter VE-lovens § 25. Miljøvurderingsprocessen skal overholde reglerne i miljøvurderingsloven.

- 6.12 Bygherre skal tilrettelægge og gennemføre et miljøeffektovervågningsprogram for projektet. Et udkast til programmet skal fremsendes til Energistyrelsen senest 6 mdr. fra modtagelse af nærværende tilladelse og miljøeffektovervågningsprogrammet skal godkendes af Energistyrelsen. En etableringstilladelse til projektet kan desuden indeholde yderligere vilkår ift. gennemførelse af overvågningsprogrammet, afrapportering af data og resultater samt indberetning af data til relevante offentlige databaser.

Overvågningsprogrammet skal udformes således, at det iagttager krav og anbefalinger, der følger af Energistyrelsens drejebog om miljøeffektovervågning (se [Link til Energistyrelsens hjemmeside \(DK\)](#)).

Natur- og miljøfremmende tiltag

[kun for Hesselø, jf. politisk aftale]

- 6.13 Hvis Bygherre i henhold til koncessionsaftalen skal gennemføre natur- og miljøfremmende tiltag som en del af havvindmølleparken, skal Bygherre forelægge et projektforslag for Energistyrelsen, der skal beskrive de påtænkte løsninger, proces for implementering samt budget.
- 6.14 De natur- og miljøfremmende tiltag skal være rettet mod at modvirke negative påvirkninger fra presfaktorer i havmiljøet. Energistyrelsen har fået udarbejdet et katalog over tilstand og presfaktorer, som kan danne udgangspunkt for forslagene til konkrete tiltag ([LINK](#)).
- 6.15 Energistyrelsen skal godkende den endelige projektforslag inkl. budget for de natur- og miljøfremmende tiltag. Tiltagene skal indgå i den projektbeskrivelse af det samlede projekt, som skal indgå fremgå af miljøkonsekvensrapporten.
- 6.16 I etableringstilladelsen vil der blive fastsat vilkår ift. bl.a. afrapportering og evaluering af effekterne af tiltagene samt datahåndtering mv.

7. Øvrige tilladelser, varsling og kontakt med andre myndigheder

Bygherre er ansvarlig for at sikre, at der indhentes øvrige lovpligtige tilladelser til at gennemføre undersøgelser, og bør desuden være opmærksom på diverse forpligtelser overfor øvrige myndigheder, som følger af lovgivning udenfor Energistyrelsens ressort. I nedenstående afsnit angives en række af disse forpligtelser.

7.1 Forud for undersøgelserne

Øvrige tilladelser

- Såfremt der skal foretages geofysiske undersøgelser, skal der indhentes tilladelse hertil hos Geodatastyrelsen.
- Udlægning af afmærkning, herunder afmærket måleudstyr skal ansøges om ved Beredskabsstyrelsen (Sikre Farvande). Måleudstyr, der ikke afmærkes for skibsfarten, fx hvis det lægges på havbunden, skal godkendes af kystdirektoratet.

Øvrig varsling og koordinering

Energistyrelsens tilladelse fritager desuden ikke Bygherre for at varsle relevante myndigheder, f.eks. Beredskabsstyrelsen (Sikre Farvande), Søfartsstyrelsen, Miljøstyrelsen mfl. om de konkrete undersøgelser på havet. Det bemærkes, at myndighederne skal, ved konkret anmodning, have mulighed for at være til stede ved alle undersøgelser, der foretages i henhold til denne tilladelse og at alle udgifter i forbindelse med rejse og ophold for disse repræsentanter skal afholdes af Bygherre.

Kulturarv

[Vejledning fra Slots- og Kulturstyrelsen er under udarbejdelse]

Bygherre skal henvende sig til Slots- og Kulturstyrelsen med henblik på en afklaring af, om der er behov for yderligere afklaring af om der befinder sig beskyttede fortidsminder i det konkrete påvirkede projektareal eller de marinarkæologiske forundersøgelser, som Energinet har udført i området, er fyldestgørende.

En marinarkæologisk forundersøgelse gennemføres for Bygherrens regning og i medfør af § 29 g, stk. 4 i museumsloven.

Energinet har i samarbejde med Slots- og Kulturstyrelsen gennemført et marinarkæologisk forundersøgelsesprogram inden for havvindmølleområdet indeholdende følgende arkæologiske forundersøgelser:

- *Efterprøvning af formodning om tilstedeværelse af maritime fortidsminder fra historisk tid i form af besigtigelse og registrering af udvalgte side scan anomalier.*
- *Efterprøvning af formodning om tilstedeværelse af bosættelsesspor fra ældre stenalder på basis af seismiske data og geotekniske borer.*

Sejlads

Af hensyn til vurdering af sejladssikkerheden under forundersøgelserne og udsendelse af relevante oplysninger til skibsfarten gennem Efterretninger for søfarende, skal Bygherre varsle Beredskabsstyrelsen (Sikre Farvande) senest 4 uger inden undersøgelserne på havet påbegyndes, jf. Bekendtgørelse nr. 1229 af 3. november 2023. Varsling kan ske ved anvendelse af Beredskabsstyrelsens vurderingsskema for sejladssikkerhed. Det påhviler desuden Bygherre at koordinere færdsel og evt. farvandsafspærring med andre myndigheder.

7.2 Under udførelsen af undersøgelserne

UXOer

Såfremt der i forbindelse med forundersøgelserne identificeres ueksploderet krigsmateriel på havbunden, så som miner, krigsgasser eller ammunition, UXOer (Unexploded Ordnances), skal arbejdet straks indstilles, og der skal tages kontakt til Forsvarets Operationscenter, jf. BEK 1229 af 3/10/2023 § 9 om sejladssikkerhed ved entreprenørarbejde og andre aktiviteter mv. i danske farvande, ligesom Energistyrelsen skal informeres. Forsvarskommandoen kan kontaktes på:

Forsvarets Operationscenter, NMOC:

Navn:	Telefon:	e-mail:
Vagthavende officer:	+45 728 50380	FKO-KTP-NMOC-VO@mil.dk
Maritime Assistance Service:	+45 728 50370	mas@sok.dk
Vagtholdsleder:	+45 728 50371	
Omstilling:	+45 728 12300	

Resultatet af en UXO survey skal fremsendes til Forsvarskommandoen med angivelse af, hvad der er fundet, position (Geografiske koordinater i grader og decimale minutter ([XX]0 [XX.XXXX'] N, [XX]0 [XX]. [XXXX'] E) i datum

[XXXXX]), vanddybde eller havbundsdybde. Resultaterne skal indsendes som en selvstændig rapport, hvis format aftales nærmere med Forsvarskommandoen. Forsvarskommandoen svarer med de bemærkninger, der måtte være vedrørende genstande, der skal undersøges nærmere.

Arbejde på havbunden i restriktionsområder, hvor der kan være UXOer, kræver tilladelse efter en særlig procedure, jf. bekendtgørelse nr. 135 af 4. marts 2005 med senere ændringer om forbud mod sejlads, ankring og fiskeri mv. i visse områder i danske farvande:

- *Den korridor i restriktions- eller forbudsområdet, som skal anvendes i forbindelse med forundersøgelserne, skal - såfremt det konkluderes nødvendigt ved en forudgående risikovurdering - indledningsvis forundersøges og kontrolleres for udlagte miner og andre sprængstofholdige genstande. En plan for denne forundersøgelse og arbejdsmetode skal sendes til Søværnskommandoen for godkendelse, med kopi til Beredskabsstyrelsen (Sikre Farvande). Koordinaterne for korridoren skal angives i datum ETSR89 og der skal gives oplysninger om det til formålet anvendte skib eller fartøj.*
- *Når Søværnskommandoen skriftligt har godkendt forundersøgelsesplanen, kan Beredskabsstyrelsen (Sikre Farvande) give tilladelse til, at der sejles i korridoren med det formål at foretage en undersøgelse for UXO. Ved fund af eventuelle genstande følges retningslinjerne fra Søværnskommandoen. Forundersøgelsen skal endvidere angive i hvilken dybde under havbunden, der er blevet undersøgt.*
- *Resultaterne af forundersøgelsen sendes til Søværnskommandoen, som herefter skal godkende, at der efterfølgende kan foretages sejlads med større skibe, mere dybdegående undersøgelser i området samt efterfølgende arbejder i havbunden til den undersøgte dybde. Beredskabsstyrelsen (Sikre Farvande) vil herefter skriftligt meddele tilladelse til, at der sejles i korridoren for at udføre de planlagte arbejder.*

Foruden ovenstående forhold, skal der gøres opmærksom på, at de udstedte tilladelser samt kontaktoplysninger til det firma eller de skibe som eventuelt skal udføre arbejdet, skal være tilgængelige for Forsvarets Operationscenter, NMOC, og sendes til Energistyrelsens orientering. Såfremt der er opdateringer i kontaktoplysningerne, kan disse fremsendes direkte til Forsvarets Operationscenter (NMOC).

Kulturarv

Bygherre skal, jf. § 28 stk. 1, i lovbekendtgørelse nr. 358 af 8. april 2014 (museumsloven), kontakte Slots- og Kulturstyrelsen, hvis der i forbindelse med forundersøgelserne bliver gjort fund af beskyttede kulturlevn (Slots- og Kulturstyrelsen, Fortidsminder og Verdensarv, Fejøgade 1, 4800 Nykøbing Falster, telefon: 33 95 42 00, mail: cfk@slks.dk). Kulturhistoriske interesser på søterritoriet er beskyttet i medfør af museumsloven.

7.3 Efterfølgende indrapportering af forundersøgelsesdata

- Resultater fra geologiske forundersøgelser skal indsendes vederlagsfrit til GEUS (De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland). Rapporteringen skal jf. VE-lovens § 22, stk. 7 ske efter principperne i bekendtgørelse nr. 543 af 22/05/2025 om indsendelse af prøver og andre oplysninger om Danmarks undergrund.
- Alle data fra søopmålinger indsendes vederlagsfrit til Geodatastyrelsen.
- Rå-data indsamlet i forbindelse med metocean-undersøgelser skal indsendes vederlagsfrit til [Danmarks Miljøportal og/eller Danmarks Meteorologiske Institut (DMI)]. Spørgsmål om dataindberetning og formater skal koordineres med [Danmarks Miljøportal og/eller Danmarks Meteorologiske Institut (DMI)].

Bygherre har ansvar for, at rå-data er i de rette formater og er kvalitetssikret, så de kan overføres til de fælles offentlige databaser (Danmarks Miljøportal samt Miljø- og Fødevarerministeriets datacentre). Spørgsmål om dataindberetning og formater skal koordineres med de ansvarlige for databaserne (Danmarks Miljøportal og Miljø- og Fødevarerministeriets datacentre).

- Med henblik på monitorering af impulsstøj fra seismiske undersøgelser skal disse aktiviteter indrapporteres til Miljøstyrelsen. Indrapporteringen skal omfatte tidspunkt for den støjende aktivitet (dag), position, lydniveau og en angivelse af hvilken aktivitet, der har forårsaget impulsstøjen. Et skema til indrapportering kan rekvireres hos Energistyrelsen.

7.4 Før ansøgning om etableringstilladelse

Tidlig kontakt til erhvervsfiskere

Bygherre skal tage kontakt til erhvervsfiskerne i området med henblik på at tilrettelægge anlægsaktiviteterne, så fiskeriet ikke påvirkes unødigt, og med henblik på at forhandle om eventuel erstatning efter fiskerilovens §§ 76-80,

jf. lovbekendtgørelse nr. 205 af 1. marts 2023 for så vidt angår dokumenterede tab. Spørgsmål om fiskerilovgivningen kan rettes til Fiskeristyrelsen. Bygherre skal, inden udstedelsen af etableringstilladelsen, forevise dokumentation over for Energistyrelsen for, at Bygherre har indledt forhandlinger med de berørte erhvervsfiskere i området med henblik på at forhandle om eventuel erstatning efter fiskerilovens §§ 76-80, jf. lovbekendtgørelse nr. 205 af 1. marts 2023 for så vidt angår dokumenterede tab. Spørgsmål om fiskerilovgivningen kan rettes til Fiskeristyrelsen (Fra 1. jan 2026 benævnt Styrelsen for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri).

Erstatningsforhandlingerne varetages enten direkte med de erhvervsfiskere, der normalt udøver erhvervsmæssigt fiskeri på stedet, og hvis indtjening vil blive berørt, eller Danmarks Fiskeriforening Producentorganisation eller anden relevant forening som de berørte erhvervsfiskere har givet fuldmagt til at varetage forhandlingerne på deres vegne.

Spørgsmålet om erstatning for gener for fiskeriet under anlægsfasen og for permanente tab og størrelsen af den eventuelle erstatning, bør så vidt muligt fastlægges inden anlægsfasen.

Tidlig kontakt til Forsvaret

[OBS: Opdatering af tekst forventet primo 2026]

Opførelsen af projektet kan påvirke Forsvarets radar- og radiokommunikationssystemer. Vurderingen af, hvorvidt havvindmølleparken vil afstedkomme betydende gener for Forsvarets radar- og radiokommunikationssystemer, afgøres af Forsvaret og baseres på nærmere analyser af havvindmølleparkens mulige påvirkninger.

Analysearbejdet i relation til afdækning af påvirkningen af radar- og radiokommunikationssystemer og behovet for afværgeforanstaltninger skal gennemføres af et af Forsvaret godkendt firma med udgangspunkt i "EUROCONTROL Guidelines on How to Assess the Potential Impact of Wind Turbines on Surveillance Sensors".

Forsvaret vil først kunne træffe endelig beslutning om de nødvendige afværgeforanstaltninger, når Bygherres beslutning om havvindmølleparkens endelige design (mølletype, -tæthed og opstillingsmønster) foreligger. Det påhviler derfor Bygherre at holde forsvaret løbende orienteret om fremdriften i projektet.

I tilfælde af at havvindmølleparken afstedkommer forringelser i kvaliteten af den nuværende radarovervågning og radiokommunikation, skal Bygherre inden anlægsfasen indgå aftale med Forsvaret om de nødvendige afværgeforanstaltninger, som kan omfatte alt fra opdatering af eksisterende

hardware og/eller software til mere omfattende anskaffelser af supplerende radarer og radiokommunikationsudstyr og/eller software. Forsvaret afgør hvilke afværgeforanstaltninger, der er nødvendige.

Midlertidige, såvel som permanente afværgeforanstaltninger, har ikke opsættende virkning på havvindmølleprojektet, medmindre havvindmølleparken efter Forsvarets vurdering i alvorlig grad vil kunne påvirke varetagelsen af Forsvarets myndighedsopgaver. På Forsvarets forlangende kan Forsvarets krav om midlertidige og permanente afværgeforanstaltninger tinglyses som servitut på havvindmølleparken.

Tidlig kontakt til DMI

Forud for ansøgning om etableringstilladelsen skal Bygherre tage kontakt til Danmarks meteorologiske institut (DMI) med henblik på at få vurderet, hvorvidt projektet kan påvirke DMI's vejrradarsystem. Hvis dette er tilfældet, vil Bygherre i samarbejde med DMI skulle udvikle og gennemføre de nødvendige afværgetiltag (f.eks. flytning af eksisterende radar eller opstilling af ny kompenserende radar), således at DMI's kapacitet til at observere og forudsige nedbør, vind og andre vejrforhold ikke forringes efter gennemførelse af projektet. Udgifter til gennemførelse, opsætning og drift af de nødvendige afværgetiltag afholdes af Bygherre.

8. Tilsyn og overholdelse af tilladelsens vilkår

Bygherre er forpligtet til at meddele Energistyrelsen de oplysninger, som Energistyrelsen finder nødvendige for udøvelse af tilsynet, jf. VE-lovens § 59. Energistyrelsen har i øvrigt ret til at opkræve gebyr for arbejde udført i forbindelse med behandling af og tilsyn med tilladelsen, jf. bekendtgørelse nr. 805 af 14. juni 2023 om betaling for myndighedsbehandling i Energistyrelsen.

Energistyrelsen kan påbyde at forhold, der strider imod afgørelsen om udstedelse af forundersøgelsestilladelsen, bringes i orden straks eller inden for en nærmere angivet frist. Tilladelsen kan dertil tilbagekaldes, såfremt nogle af de for tilladelsen fastsatte vilkår ikke opfyldes, eller såfremt koncessionsaftalen ophæves.

Der kan desuden pålægges bødestraf, jf. VE-lovens § 72, ved

- Tilsidesættelse af vilkår i denne tilladelse;
- Undladelse af at efterkomme påbud eller forbud efter VE-loven, herunder påbud om at berigtige et ulovligt forhold,
- Undladelse af at afgive oplysninger som omhandlet i § 59;
- Afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger eller undladelse af at afgive oplysninger efter anmodning.

9. Overdragelse af forundersøgelsestilladelsen

Bygherre må ikke overdrage sine rettigheder og forpligtelser ifølge denne forundersøgelsestilladelse til tredjepart uden Energistyrelsens forudgående tilladelse. Energistyrelsens tilladelse hertil beror på en vurdering af, hvorvidt tredjepart må anses for havende den fornødne tekniske kapacitet. I øvrigt vil tilladelse til overdragelse kun blive givet, hvis det kan gøres i overensstemmelse med EU-reglerne for offentlige udbud og statsstøtte og den til enhver tid gældende VE-lov, koncessionsaftalen og samtlige vilkår stillet i nærværende tilladelse.

Energistyrelsen er berettiget til at anmode Bygherre om enhver form for oplysninger, som Energistyrelsen måtte finde relevant for vurderingen af den ønskede overdragelse.

10. Offentliggørelse og klageadgang

Klager over denne tilladelse kan i henhold til § 66 i VE-loven af klageberettigede indbringes for Energiklagenævnet, Toldboden 2, 8800 Viborg, <https://naevneneshus.dk/start-din-klage>.

Bemærk at klagen skal være indgivet inden 4 uger efter, at afgørelsen om at meddele denne tilladelse er offentligt bekendtgjort.

Med lov nr. 468 af 14. maj 2025 om Energiklagenævnet, er det obligatorisk at anvende Nævnenes Hus' klageportal til indgivelse af klage til Energiklagenævnet, jf. lovens § 15:

Klageportalen tilgås via borger.dk eller virk.dk ved brug af MitID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Energistyrelsen i klageportalen og der er modtaget kvittering herfor.

Efterfølgende vil klagen i første omgang automatisk blive sendt til Energistyrelsen. Hvis Energistyrelsen fastholder den afgørelse, som der klages over, videresendes klagen til Energiklagenævnet via klageportalen. Klager vil modtage besked, når klagen er videresendt.

Energiklagenævnet vil som udgangspunkt afvise klager, der indgives uden om klageportalen, medmindre der foreligger særlige grunde til det. Såfremt der ønske fritagelse for brug af klageportalen, skal der sendes en begrundet anmodning til Energistyrelsen, som herefter videresender anmodningen til Energiklagenævnet, som endeligt træffer afgørelse om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Bemærk i øvrigt at klager over tilladelsen ikke har opsættende virkning, medmindre Energiklagenævnet bestemmer anderledes. Energiklagenævnets afgørelse kan desuden ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Bilag 1: Koordinater for XX Havvindmøllepark (bruttoprojektområde, XX km²)

UDKAST